

Vluchtelingenangst moet christenen vreemd zijn

door Mgr Dr G J N de Korte, bisschop RK Bisdom Groningen-Leeuwarden

Miljoenen mensen zijn op de vlucht. Ik noem alleen al twaalf miljoen Syriërs die huis en haard hebben moeten verlaten vanwege een verschrikkelijke burgeroorlog. In de omliggende landen zijn grote opvangkampen ontstaan. Een relatief klein deel van deze vluchtelingen komt naar Europa. Op dit moment brengen de media dramatische beelden en verhalen uit vooral Griekenland. De vluchtelingenstroom veroorzaakt, ook steeds meer onder christenen, onzekerheid en angst.

Deze angst heeft meerdere oorzaken. Veel Europeanen vrezen voor concurrentie op de arbeidsmarkt of een teruggang van hun welvaart. Ook is er een groeiende angst voor vluchtelingen met een moslimachtergrond. Betekent hun komst niet dat het Paard van Troje wordt binnengehaald, een soort 5de colonne die zich vroeg of laat tegen ons zal keren. Maar wij weten allemaal dat angst een slechte raadgever is en mensen kan verlammen. Regelmatig wordt in de media over Europa gesproken als een fort dat de poorten voor de nieuwkomers steeds meer wil sluiten. Is het bouwen van een Europees vesting wel een vruchtbaar antwoord op de geschetste problematiek?

Christenen zouden, naar mijn overtuiging, toch een andere weg moeten kiezen. Het evangelie van Christus wil onze eigen angst bedwingen. Wij zijn geroepen om, voorbij alle angst, een christelijk – sociaal antwoord te formuleren. Voor een complex probleem bestaat natuurlijk geen eenvoudige oplossing. Maar ik zie wel enkele beleidlijnen die op korte- of lange termijn effect kunnen sorteren.

Als eerste moeten natuurlijk de oorzaken van de vluchtelingenstromen worden weggenomen. Zolang er oorlogen zijn en grote welvaartverschillen zullen mensen hun heil elders gaan zoeken. Er rust dus een grote verantwoordelijkheid op de internationale gemeenschap om te blijven werken aan vrede en grotere mondiale sociale gerechtigheid. Op korte termijn zijn echter andere maatregelen noodzakelijk.

Uitermate belangrijk lijkt het mij om royale hulp te bieden aan de probleemgebieden, zowel in het Midden-Oosten als Afrika. In deze regio's, die bijna allemaal een veel lagere levensstandaard hebben dan de Europese landen, zijn inmiddels miljoenen vluchtelingen opgenomen. Solidariteit met hen lijkt mij een teken van beschaving en humaniteit.

Journalisten en politici dragen een grote verantwoordelijkheid. Sensationele berichtgeving kan bij burgers onnodige angst aanjagen en dat geldt ook voor populistische politici met hun alarmistische taal. Ik denk aan het spreken over een vloedgolf of tsunami van vluchtelingen. De echte feiten en de harde cijfers zijn al zorgelijk genoeg.

Uiteindelijk ontkomen wij niet aan een flink oppoetsen van solidariteit binnen Europa. Voorlopig zullen relatief grote groepen vluchtelingen naar Europa komen. Als wij, aan het populisme voorbij, werkelijk onze verantwoordelijkheid nemen, zijn wij tot veel in staat. De Europese Unie is omvangrijk en, ondanks de economische crisis, overwegend welvarend en kan bij goede onderlinge samenwerking veel realiseren. In ieder geval is een nieuw en xenofob nationalisme de dood in de pot. Er staat veel op het spel. Het project Europa is na 1945 begonnen als een poging om de oude kempfanen Frankrijk en Duitsland economisch met elkaar te verbinden zodat een nieuwe oorlog uit zou blijven. Europa is een waardengemeenschap waar naast vrede, vrijheid en welvaart ook mensenrechten centraal zouden moeten staan. Ook de rechten van ontheemde vluchtelingen.

+ Mgr. Dr. Gerard de Korte

Deze column verscheen op 27 augustus 2015 ook in het Nederlands Dagblad